

Kultur og idræt under en pandemi

Interesseorganisation
for festivaler og
spillesteder

Foto: VÆKST Visuals Johan Stauner Bill

**DANSK
— LIVE**

Læringer fra SAFE 2.0

På baggrund af evalueringer fra SAFE 2.0 har vi lært følgende:

■ **Der er meget få smittede** ved både kultur- og idrætsbegivenheder.

■ **Risikoen for smittespredning er minimal** ved både kultur- og idrætsbegivenheder.

■ **Antal nære kontakter afviger meget** fra antal smittede.

■ **Kultur- og idrætsbegivenheder understøtter** mental sundhed, vaccinations-tilslutning og teststrategi.

■ **Coronapas skaber tryghed** og er velkomment til kultur- og idrætsbegivenheder.

■ **Arealkravet virker ikke** efter hensigten.

■ **Myndighederne bør opdatere eksisterende vejledninger vedrørende sikkerhed** og tilføje afsnit om sundhed til disse for at sikre, at arrangører kan arbejde ensartet.

■ **Der er behov for, at Kulturministeriet, Justitsministeriet og Sundhedsministeriet indgår i en løbende og langsigtet dialog** med arrangører af kultur- og idrætsbegivenheder om vejledninger, retningslinjer og restriktioner.

■ **Den tværgående følgegruppe for vejledning om sikkerhed ved større udendørs musikarrangementer og lignende bør inddrages** af Kulturministeriet, Justitsministeriet og Sundhedsministeriet i forhold til håndtering af COVID-19.

Indhold

3

Introduktion til SAFE 2.0-projektet

4

Evaluerings- af kultur- begivenheder

8

Evaluerings- begivenheden Tilbage til LIVE

10

Divisions- foreningens evaluering af fodbold- kampe

12

Samlede resultater og læringer for SAFE 2.0

13

Nære kontakter og smittede

14

Coronapas Mental og fysisk sundhed

15

Tillid og tryghed

16

Anbefalinger

Introduktion til SAFE 2.0-projektet

COVID-19-pandemien har i en periode ændret måden, hvorpå vi samles til kultur- og idrætsbegivenheder.

I en længere periode har begivenheder været aflyst eller underlagt indgribende restriktioner.

SAFE 2.0 – Kultur og idræt har til formål undersøge smittespredning, tryghed og oplevelse blandt gæster og arrangører igennem to separate evalueringer. Evalueringen bidrager med ny viden fra en dansk kontekst og kvalificerer dermed håndtering af kultur- og idrætsliv under en pandemi.

Evalueringen af kultur blev gennemført fra juni til oktober 2021 og udført af uafhængige forskere. Evalueringen indebar koncerter, shows, festivaler, teaterforestillinger og andre events, som var underlagt gældende restriktioner og anbefalinger fra det givne gennemførelstidspunkt. Evalueringen inkluderer data fra spørgeskemaundersøgelse blandt gæster, interview og observationer samt undersøgelse af nære kontakter.

Evalueringen af idræt blev udført af Divisionsforeningen ved fodboldkampe under Superliga-ordningen fra april til maj 2021. Evalueringen bygger på data fra vejledning til afvikling, samarbejde med myndigheder og dokumentering og evaluering af fodboldkampe.

SAFE 2.0

Finansieret af Kulturministeriet

Bevillingsmodtager og projektejer Dansk Live ved sekretariatschef Esben Marcher

Rapport og projektledelse af RF Experience ved Nethe Katrine Jørgensen, Nils Nagel og Morten Therkildsen

Evalueringer

- *Evaluering af kulturbegivenheder* af professor Thomas Morton og lektor Séamus Power ved Institut for Psykologi på Københavns Universitet
- *Evaluering af nærkontakter ved Tilbage til LIVE* af postdoc Bjarke Frost Nielsen og lektor Viggo Andreassen ved Institut for Naturvidenskab og Miljø på Roskilde Universitet
- *Evaluering af Fodboldkampe* af Rune Lind, chef for Forskning og Udvikling hos Divisionsforeningen

Projektsammensætning

- Dansk Live
- Roskilde Festival Experience
- Københavns Universitet
- Roskilde Universitet
- Divisionsforeningen

Kontakt

For yderligere information vedrørende SAFE 2.0, kontakt venligst Esben Marcher: esben@dansklive.dk

**DANSK
—LIVE**

Interesseorganisation
for festivaler og
spillesteder

RFEXPERIENCE

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

RUC
Roskilde Universitet

DIVISIONSFORENINGEN

Evaluering af kultur- begivenheder

På baggrund af professor Thomas Morton og lektor Séamus Powers rapport fra Københavns Universitet (KU fremadrettet), bilag 2

Evalueringen af kulturbegivenheden under SAFE 2.0 har til formål at bidrage med viden om sandsynlighed for smittespredning af COVID-19 og gæsternes trivsel og tryk efter nedlukning af samfundet.

Metode

Undersøgelsens videnskabelige tilgang beskrives i bilag 2 *SAFE2: Returning to live events in 2021*.

Evalueringen bestod af

- Data om begivenheder fra arrangører ▶ navn, tidspunkt, geografisk placering, type, kapacitet og antal gæster
- Spørgeskemaundersøgelse blandt gæster ▶ COVID-19-status, trivsel og tryk
- Interview og observationer ▶ gæsternes oplevelser under og efter begivenheder samt adfærd

Gennemførelse af evaluering

RF Experience foretog indsamling af arrangørdata og sikrede sammen med arrangører udsendelse af spørgeskemaet til billetkøbere.

KU har henholdsvis udviklet spørgeskemaet og gennemført observationsstudier og interviews samt analyseret al data. Interviewguide, og spørgsmål i spørgeskemaundersøgelsen findes i bilag 1.

Dansk Live og Dansk Teater har inviteret deres medlemmer til at deltage i undersøgelsen, og RF Experience har yderligere kontaktet relevante arrangører (146) af kulturbegivenheder. Undersøgelsen bygger på data fra koncerter, festivaler, shows og få teaterforestillinger.

Det Kongelige Teater har gennemført deres egen undersøgelse, mens andre teatre har deltaget i fx Kulturbarometer-undersøgelsen, hvilket gør, at kun få teatre har deltaget i SAFE 2.0.

Præsentation af data

Begivenhederne blev gennemført mellem 24. juni og 30. oktober 2021 og inkluderede 117.544 gæster. Dataindsamlingen, spørgeskemaundersøgelsen blandt billetkøbere, blev gennemført i perioden fra 18. august til 8. november. Begivenhederne varierede i størrelse fra 14 til næsten 50.000 gæster. Ligeledes varierede kapaciteten på venues fra 90 til 50.000 gæster. 41 begivenheder blev gennemført med siddende gæster, 39 begivenheder blev gennemført med stående gæster, og 5 begivenheder blev gennemført med både siddende og stående gæster.

Evalueringens

85

**begivenheder
fordeler sig på**

55

koncerter

17

events

10

shows

3

forestillinger

18

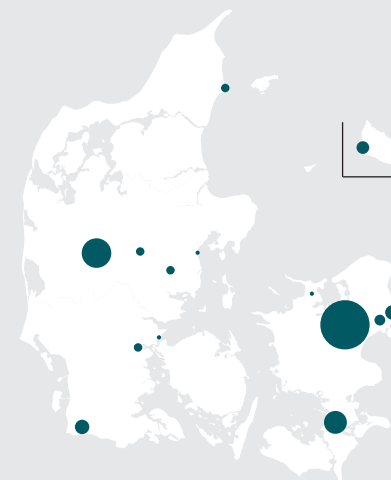
**uden-
dørs**

begivenheder

67

**inden-
dørs**

Post-nr.	Antal begivenheder
1432	2
2000	3
2100	5
3700	3
4000	31
4560	1
4760	9
6000	2
6270	4
7000	1
7400	17
8000	1
8600	2
8660	2
9900	2

Evaluering af kulturbegivenheder

(fortsat)

► Tryghed

Gæsterne følte sig

meget trygge

og veltilpas ved begivenhederne, som de deltog i.

► Tillid

Gæsterne havde

stor tillid

til, at arrangører træffer de bedste beslutninger, der beskytter mod unødvendige sundhedsrisici, og til andre gæster for at følge evt. regler og restriktioner.

► Fællesskabsfølelse

Gæster oplevede i høj grad

samhørighed

med andre gæster.

I alt besvarede 5003 gæster spørgeskemaundersøgelsen fordelt på 85 begivenheder. Respondenterne var mellem 14 og 81 år gamle, gennemsnitsalderen lå på 44 år, og et flertal af respondenterne var kvinder (62 %).

KU gennemførte 10 observationsstudier ved 10 forskellige begivenheder med forskellige publikumsprofiler og geografiske placeringer, der inkluderer forskellige begivenhedstyper og udendørs og indendørs begivenheder. Begivenhederne foregik i perioden 19. august til 10. oktober 2021 og dækker dermed samtlige typer af restriktioner, der har været gældende i indsamlingsperioden. KU interviewede over 195 enkeltpersoner.

Evaluerings resultater

Spørgeskemaundersøgelse

COVID-19-status, infektioner og forventninger

I den første del af spørgeskemaet blev gæsterne spurgt om deres COVID-19-status ved begivenheden, evt. symptomer og efterfølgende tests.

- Langt de fleste af dem, der besvarede spørgeskemaet, var vaccinerede (90 %).
- De resterende deltog med et negativt testresultat (2 % PCR-test; 5 % antigentest) eller var immune (2 %).
- Ganske få (<1 %) deltog uden kendskab til deres COVID-19-status, og kun én person angav at have deltaget med et positivt testresultat.

25 % af respondenterne blev testet efter at have deltaget i begivenheder. Færre end 4 % af alle respondenter (181) oplevede symptomer efter deltagelsen, hvoraf kun 2 testede positivt. Begge angav at have informeret Styrelsen for Patientsikkerhed om deres deltagelse i begivenheden.

Tillid, tryghed og fællesskabsfølelse

Spørgeskemaets anden del fokuserer og måler på følgende: tryghed ved begivenheden, tillid til andre gæster og arrangører samt fællesskabsfølelse. Gæster vurderede disse tre meget højt (se boksen til venstre).

En analyse af disse resultater viser:

- Gæster havde mindre tillid til andre gæster og arrangørerne ved begivenheder med mange gæster eller ved begivenheder, hvor antallet af gæster nærmede sig kapacitetsgrænsen.
- Over tid havde gæsterne mindre tillid. Konkret viser dataanalysen, at trængsel er gået fra at have en positiv effekt på tillid i august til at have en negativ effekt på tillid i september og oktober. Forskydningen falder sammen med tidspunktet, hvor restriktionerne udfases. Denne tendens gælder for både tillid til arrangører og andre gæster.

Tilsvarende tendens gør sig gældende for tryghed. Generelt følte gæster sig mere tilpas og trygge ved begivenheder med færre gæster og mindre trængsel. I august havde trængsel en positiv effekt på gæsterne tryghed, mens trængsel havde en negativ effekt i september og oktober. Igen falder forskydningen sammen med udfasningen af restriktioner.

Fællesskabsfølelsen lå højere ved begivenheder med flere gæster og mere trængsel. Fællesskabsfølelsen ved en begivenhed er et vigtigt punkt, da det fører til højere tillid til de andre gæster og arrangører samt giver højere tryghed.

Evaluering af kulturbegivenheder

(fortsat)

- **Beslutninger om at afholde begivenheder, der nærmer sig kapacitetsgrænsen på venues, havde indflydelse på gæsternes tillid.** For eksempel havde gæster mindre tillid til både arrangører og andre gæster ved begivenheder med mange gæster.

- **Udfasning af restriktioner havde en negativ indflydelse på tillidsniveauet.**

- **Gæster tilpasser sig de risici, der er forbundet med begivenheden, de har valgt at deltage i.**

- **Begivenheder med mere trængsel blev oplevet som mindre trygge.** Gæster oplevede trængsel som mindre tryghedsskabende, efter restriktionerne var blevet udfaset.

Observationer og interview

Formålet var at fastslå, hvad gæster tænkte, følte og gjorde.

Observation af gæster i hundredvis af timer

- Familier med små børn, ældre, gravide, unge til midaldrende vennegrupper, frivillige, leverandører, medicinsk beredskab og sikkerhedsfolk
- Bred kulturel fordeling af aldersgrupper, familier og mennesker med handicap
- På tværs af begivenhedstyper, region og målgruppe virkede gæster til at blive en del af den positive oplevelse af at være i en forsamling

Corona og adfærd

Gæster og personale viste og kontrollerede glædeligt coronapas, og der blev ikke oplevet nogen konflikter i den forbindelse. Uanset hvilke restriktioner, der gjaldt ved de observerede begivenheder, opførte gæsterne sig som før COVID-19. De sprittede hænder efter toiletbesøg som før COVID-19. I den første del af begivenhederne holdt nogle gæster afstand, men som aftenen eller begivenheden skred frem, var det nedenstående billede, der blev observeret (se figur).

Evalueringen blev gennemført fra
19. aug. til 10. okt.

Over
100
gennemførte
interviews ved

10
kulturbegivenheder
på tværs af landet
fra København
over Roskilde
til Aarhus

**Forskellige typer
begivenheder
repræsenteret:**

- festivaler
- koncerter
- events
- shows
- forestillinger

**Observeret
adfærd ved
begivenheder**

Tæt i køer

Spiste sammen
ved borde

Kyssede og
krammede

Tæt sammen
med andre

Ingen afstand

Evaluering af kulturbegivenheder

(fortsat)

Interview med gæster

Nogle gæster ved begivenheder udtrykte, at de havde en lettere ængstelighed ved at være en del af forsamlingen, med lempelsen af restriktioner og med fremmedheden ved at bevæge sig fra et nedlukket samfund til genåbning. Et fælles benyttet ord til at beskrive denne overgang var "underlig", som beskrevet her:

»Det er et spørgsmål om vane. Man har været vant til at være meget isoleret fra andre, og nu er man pludselig tilbage sammen med hundredvis af mennesker. Det føles meget underligt. Vi går fra en realitet til en anden i løbet af næsten en dag. Der har ikke været nogen langsom fremgang eller noget, det hele skete bare så hurtigt.«

Selvom gæsterne, der blev interviewet, havde en underlig følelse med at deltage, følte de sig også trygge ved at være en del af menneskemængden.

Fællesskabsfølelse

De gennemførte interviews er mættede med positivitet om at være en del af menneskemængden, dog med en mindre bekymring om COVID-19. Data fra interviews dokumenterer, hvor vigtigt det er at være en del af fællesskabet ved store forsamlinger, for eksempel som beskrevet her:

»Jeg tror, det er fællesskabsfølelsen ved oplevelsen, også lyden live. Det er faktisk den, der er mest overraskende for mig indtil nu, fordi man kan selvfølgelig lytte til musik i sin stue eller andre steder, men det er en del mere intimt at lytte her og nu.«

Det er vigtigt at være en del af en af en større forsamling, og det har en personlig positiv indflydelse på gæsterne. Det beskrives i nedenstående citat, hvor gæsten fortæller, hvordan kulturbegivenheder fylder éns ellers afladede batterier op igen med energi:

»Jeg tror, det handler om at være i solen. Det er, ligesom nogle mennesker er til fitness eller hvad som helst, de render rundt og laver. Det er min fritidsinteresse at gå til koncerter. Det er dér, jeg får noget ind på kontoen og bliver genopladet. Og det er noget, jeg ikke har kunnet gøre i de sidste to år. Så der er nogle batterier, der stadig har behov for at blive genopladet.«

Tillid og tryghed

De fleste havde tillid til, at arrangører kunne tage vare på deres sikkerhed, hvilket skabte tryghed. Også selv om nogle interviewede personer bekymrede sig lidt om, at der ikke altid blev kontrolleret coronapas. Det blev for eksempel beskrevet således:

»Jeg tror, jeg ville føle mig mere sikker, hvis jeg skulle vise mit coronapas. Det er lidt underligt, vi ikke skulle. Ah, jeg er faktisk ok med det.«

Der var klare beskrivelser af at stole på regeringen til at træffe de rette beslutninger for vores samfund i relation til restriktioner, hvilket var fælles på tværs af interviews. En person beskrev det på denne måde:

»Hvis den danske regering beslutter at lempe alle restriktioner, må der være en grund til det. Så jeg stoler på dem i deres beslutninger, og jeg føler mig tryk. For hvorfor skulle de tillade store events som disse, hvis de ikke var sikre på, at de var sikre.«

Evalueringsbegivenheden Tilbage til LIVE

Koncertdagen *Tilbage til LIVE* var et samarbejde mellem Live Nation, Danmarks største festivaler, deres kommercielle partnere og andre aktører fra livebranchen og fandt sted på Refshaleøen i København lørdag 4. september. Begivenheden fejrede, at man igen kunne samles i store forsamlinger uden COVID-19-restriktioner. Begivenheden indgår i SAFE 2.0 som evalueringsbegivenhed efter udfasning af restriktioner.

Spørgeskemaundersøgelse

Coronapas og symptomer efter deltagelse

- Igennem spørgeskemaet fra SAFE 2.0 svarede 92 %, at de var vaccinerede.
- 5 % oplevede symptomer efter deltagelse, og 4 % blev testet negative.
- 1 person blev testet positiv.

Dermed blev 80 % af respondenterne testet, hvis de oplevede symptomer efter deltagelse.

Høj tryghed, tillid og fællesskabsfølelse

For alle tre parametre lå de fleste besvarelser i den høje ende af skalaen. Dog lå trygheden en del under gennemsnittet for evalueringen af SAFE 2.0. Den dalende tryghed kan hænge sammen med, at coronapas og øvrige restriktioner var blevet udfaset.

Observationer og interview

Gæster havde mulighed for at holde afstand til hinanden. Tidligt om eftermiddagen og under de første koncerter holdt gæsterne afstand til hinanden og til andre grupper af gæster. Denne tendens afspejlede på daværende tidspunkt myndighedernes anbefalinger om afstand mm. Sent på aftenen stod de fleste gæster meget tæt sammen og holdt generelt ikke afstand.

Konferencieren påvirkede fællesskabets normer. Hun fremhævede flere gange, at restriktionerne var blevet udfaset, pandemien var overstået, og samfundet var vendt *Tilbage til LIVE*. Gæsterne reagerede med stort bifald og tog budskabet til sig.

Ved interview mødte man positive udtalelser om at være tilbage til en livebegivenhed og være en del af fællesskabet. Få af de adspurgte var bekymrede for smitte. Mange begrundede deres glæde med savn af livemusik og fællesskabsfølelsen. De fleste havde tillid til arrangørerne, mens få undrede sig over, at deres coronapas ikke var blevet kontrolleret. Flere nævnte, at de ikke var bekymrede på grund af vaccine-tilslutningen, det gode vejr og den lave risiko ved udendørsbegivenheder.

»De fleste havde tillid til arrangørerne, mens få undrede sig over, at deres coronapas ikke var blevet kontrolleret.«

Coronapas og symptomer efter deltagelse

5 %

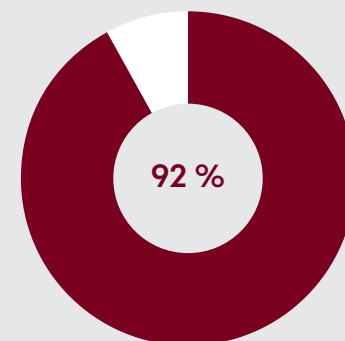
oplevede symptomer efter deltagelse

4 %

blev testet negative

1

person blev testet positiv

svarede gennem spørgeskemaet fra SAFE 2.0, at de var vaccinerede

Dermed blev 80 % af respondenterne testet, hvis de oplevede symptomer efter deltagelse.

Evalueringsbegivenheden Tilbage til LIVE

(fortsat)

På baggrund af postdoc Bjarke Frost Nielsen og lektor Viggo Andreasens rapport fra Roskilde Universitet, bilag 3

Evalueringsbegivenheden Tilbage til LIVE og lignende begivenheder

Evalueringen havde til formål at belyse antal nære kontakter ved store forsamlinger ved at undersøge en enkelt dansk kulturbegivenhed og sammenligne denne med en undersøgelse af en tilsvarende hollandsk festivalbegivenhed. Det er værd at bemærke, at antallet af nære kontakter ikke tager højde for smitterisikoens stærke afhængighed af, hvorvidt begivenheden finder sted indendørs eller udendørs¹.

Udgangspunkt for evalueringen

- Nære kontakter er ifølge regeringens COVID-19 Ekspertgruppes risikovurderingsmodel en af faktorerne, der har indflydelse på smittespredningsrisikoen ved en begivenhed. Risikomodellen estimerer, at hver gæst har 100-500 nære kontakter ved begivenheder under kategorien "Festivaler uden overnatning", som Tilbage til LIVE går ind under.
- To personer vurderes at have indgået i en nær kontakt, hvis de har opholdt sig indenfor 1,5 m af hinanden i et eller flere tidsrum på mindst 15 minutter i løbet af begivenheden.
- Fund fra tilsvarende festivalbegivenhed: Et øget antal gæster havde ikke indflydelse på, hvor mange nære kontakter en gæst havde. Begivenhedstypen og gæsternes adfærd havde en markant indflydelse på antallet af nære kontakter.

Roskilde Universitet

Metode

Ved Tilbage til LIVE blev kameraovervågningsteknologi fra Dynamic Crowd Measurements benyttet. Det gav mulighed for at måle tætheden og flowet af gæsterne. Data sammenlignes med en tilsvarende festivalbegivenhed fra Fieldlab-projektet.

Resultater

- Antallet af nære kontakter per gæst er meget blandet fordelt, når man ser på de forskellige festivalområder, og varierede i løbet af dagen.
- Det gennemsnitlige antal nære kontakter varierede både i tid og særligt imellem de forskellige festivalområder.
- Særligt sceneområderne bidrager med mange nære kontakter per gæst. Her opholder sig også de fleste gæster.
- Tilbage til LIVEs længere varighed på 10 timer, modsat 6,5 timer ved Fieldlabs forsøg, bidrager yderligere til en forhøjelse af nære kontakter.

Undersøgelsen om nære kontakter for begivenhedstypen "Festivaler uden overnatning" viser, at antallet af nære kontakter per person ved Tilbage til LIVE vurderes med rimelighed til at kunne variere mellem 100 og 500 personer alt efter den enkelte persons adfærd ved begivenheden.

Sammenlignet med Fieldlabs forsøg er dette højere, men det kan formentlig blandt andet tilskrives, at varigheden var øget med 1,5 gang. Fieldlab gennemførte en tilsvarende begivenhed med et lavere antal nære kontakter på under 100.

1) Bulfone, T.C., Malekinejad, M., Rutherford, G.W., Razani, N., 2021. Outdoor Transmission of SARS-CoV-2 and Other Respiratory Viruses: A Systematic Review. J. Infect. Dis. 223, 550–561. Kilde: doi.org/10.1093/infdis/jiaa742

Evaluering af idræt: Divisionsforeningens evaluering af fodboldkampe

*På baggrund af chef for Forskning og Udvikling,
Rune Linds rapport fra Divisionsforeningen, bilag 4*

Rapporten er udarbejdet af Divisionsforeningen og er et samarbejde mellem Dansk Boldspil-Union, Styrelsen for Patientsikkerhed og Divisionsforeningen. Evalueringen har til formål at dokumentere og evaluere sandsynligheden for smittespredning ved afvikling af fodboldkampe.

Rapporten fokuserer på fodboldkampe og undersøger eksekveringen af Superligaordningen, et smitteforebyggende tilskuerkoncept der systematiserer smitteforebyggende tiltag for at mindske risikoen for smittespredning ifm. afvikling af fodboldkampe. Undersøgelsen blev igangsæt 21. april 2021 samtidig med genåbningen af Superliga-kampe med tilskuere.

Rapporten bygger på en kvantitativ og kvalitativ dataindsamling. Den kvantitative data er indsamlet i samarbejde med de involverede fodboldklubber og Styrelsen for Patientsikkerhed og giver et overblik over risikoen for smittespredning samt et indblik i læringsforløbet ift. eksekveringen af Superligaordningen. Den kvalitative data er ligeledes indsamlet i samarbejde med de involverede klubber og bidrager til et mere dybdegående indblik i selve kampafviklingen og tilskueroplevelsen under Superligaordningen.

Resultaterne fra evalueringen er tredelt og beskrives i følgende.

Arrangørernes eksekvering af og erfaring ved afvikling

Implementeringen af Superligaordningen (sundhedsplanen) har medført en stejl selvopfattet læringskurve for arrangørerne fra første til tredje afviklingsgang. Generelt oplever arrangørerne, at sundhedsplanen og tilskuernes efterlevelse har været succesfuld. Uddybende angiver arrangørerne følgende centrale fokuspunkter for en arrangør:

- let adgang til håndsprit,
- opmærksomhed på knudepunkter ift. kødannelse,
- synlige skilte og anden information i kommunikationen til tilskuerne.

Arrangørerne nævner fritagelse for coronapas og mundbind som centrale udfordringer.

Samarbejde med Styrelsen for Patientsikkerhed

Den udviklede samarbejdsmodel mellem Divisionsforeningen og Styrelsen for Patientsikkerhed har fungeret succesfuldt, og arrangørerne har leveret den relevante information rettidigt og bidraget til en effektiv og hurtig smitteopsporing hos Styrelsen for Patientsikkerhed.

DIVISIONSFORENINGEN

Evaluering af idræt: Divisionsforeningens evaluering af fodboldkampe

(fortsat)

Dokumentering og evaluering af smittespredningsrisiko

- Kontakttallet per smittet tilskuer var mellem 0,06 og 0,18, hvilket betyder, at 17 smittede tilskuere i gennemsnit smittede 1-3 andre tilskuere.
- De 1-3 tilskuere, som blev smittet, var fordelt på 147 fodboldkampe, hvilket giver mellem 0,01 og 0,02 tilskuere, som blev smittet per fodboldkamp.
- De 17 smittede tilskuere havde 226 nære kontakter, hvilket giver 13,29 nære kontakter per smittet tilskuer.
- Ud af de 226 nære kontakter blev 1 til 3 smittet, hvilket svarer til en andel ml. 0,4 og 1,3 %.

Resultaterne viser, at risikoen for at blive smittet med COVID-19 til fodboldkampe er minimal. Der blev ikke observeret nogen superspredningsbegivenheder.

Tabel Oversigt over kamp- og smitteopsporingsfakta for de afviklede fodboldkampe under Superligaordningen

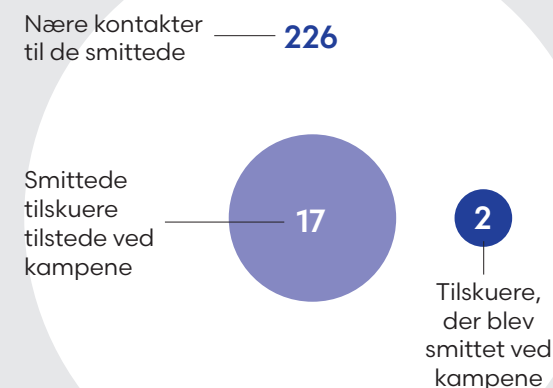
Kampfakta: 3F Superliga, NordicBet Liga, 2. Division og finalen i Sydbank Pokalen	
Beskrivelse	Total
Afviklingsperiode (dato)	21.04 til 24.05 2021
Afviklingslokationer (antal)	52
Afviklede kampe (antal)	147
Hjemmetilskuere (antal)	240.884
Smittede tilskuere tilstede ved fodboldkampene (antal)	17
Nære kontakter til de smittede (antal)	226
Tilskuere smittet til fodboldkampen (antal)	1-3
Beskrivelse	Gennemsnit
Hjemmetilskuere pr. kamp (antal)	1.639
Smittede pr. kamp (antal)	0,12
Nære kontakter pr. kamp (antal)	1,54
Tilskuere smittet pr. kamp (antal)	0,01-0,02

»Resultaterne viser, at risikoen for at blive smittet med COVID-19 til fodboldkampe er minimal. Der blev ikke observeret nogen superspredningsbegivenheder.«

Blandt

240.884

tilskuere ialt til 147 kampe var der 17 smittede tilskuere tilstede. 2 blev smittet til fodboldkampene, og 226 var nære kontakter til de smittede.

Samlede resultater og læringer for SAFE 2.0

I det følgende afsnit præsenteres de samlede resultater for evalueringen af kultur- og idrætsbegivenheder i en pandemi.

Kulturbegivenheder

Gæster har savnet at være samlet til kulturbegivenheder under nedlukningerne i 2020 og 2021. Derfor blev det et meget positivt gensyn at være tilbage til kulturbegivenheder, som gjorde, at gæster var villige til at samle sig på trods af COVID-19-situationen.

Tillid, tryghed og fællesskabsfølelse

- Gæster følte sig trygge ved at deltage i de kulturbegivenheder, de havde valgt.
- Gæster havde tillid til arrangører og andre gæster til at handle ansvarligt ved begivenheden.
- Gæster ved små og store kulturbegivenheder i Danmark identificerede sig i høj grad med andre gæster. Denne fællesskabsfølelse skabte glæde og energi blandt gæsterne.

Gæsters deltagelse og coronapas

- Udfasningen af coronapas var associeret med mindre tryghed og tillid blandt gæster.
- Overordnet deltager gæster gerne i begivenheder med store menneskemængder, selvom de ikke behøver at vise coronapas.
- Evalueringens data og forskernes fortolkning tyder på, at genindførelsen af coronapas i Danmark ikke vil påvirke gæsternes deltagelse og nydelse af begivenheder, særligt hvis tilliden til arrangører fastholdes. Tilliden kan fastholdes ved at håndtere risici ansvarligt og professionelt.
- Kontrol af coronapas kan være med til at fastholde gæsternes tillid til arrangørerne.

Antal nærkontakter ved *Tilbage til LIVE*

- Antallet af nære kontakter per person ved *Tilbage til LIVE* vurderes med rimelighed til at kunne variere mellem 100 og 500 personer alt efter den enkelte persons adfærd ved begivenheden.
- Sammenlignet med Fieldlabs forsøg er dette højere, men det kan formentlig blandt andet tilskrives, at varigheden var øget med 1,5 gang. Fieldlab gennemførte en tilsvarende begivenhed med et lavere antal nære kontakter på under 100.
- Antal nære kontakter er ikke den eneste faktor, der påvirker smitterisikoen, fx kan der være forskel på udendørs og indendørs begivenheder.

Samarbejdsmetoden og læringskurve ved idræt

- Samarbejdsmetoden mellem Divisionsforeningen og Styrelsen for Patientsikkerhed fungerede optimalt i relation til smitteopsporing på tværs af fodboldkampe.
- Implementeringen af sundhedsplanen har medført en stejl selvopfattet læringskurve for arrangørerne fra første til tredje afviklingsgang.

Resultater

Begrænset sandsynlighed for smittespredning ved kultur- og idrætsbegivenheder:

► Der blev registreret

meget få

smittede under SAFE 2.0-evalueringerne ved både kultur- og idrætsbegivenheder.

► Risikoen for smittespredning var

minimal

ved både kultur- og idrætsbegivenheder.

► Begge evalueringer viser, at antal nære kontakter

afviger meget fra antal smittede og at begivenhedsomstændigheder har stor betydning for antallet af nære kontakter.

► Der blev

ikke observeret

store smitteudbrud under SAFE 2.0.

Nære kontakter og smittede

Roskilde Universitets undersøgelse viser, at regeringens ekspertgruppes risikovurderingsmodel på 100-500 nære kontakter per gæst ved endagsfestivaler kan være passende. Risikovurderingsmodellen inkluderer desuden en række faktorer, fx gæsters adfærd, mulighed for smitteopsporing, overholdelse af afstandskrav og indendørs/udendørs afholdelse. RUC anerkender Fieldlabs konklusion om, at det er muligt at gennemføre lignende begivenheder med et lavere antal nære kontakter på under 100.

Det er interessant at fremføre Divisionsforeningens resultater, hvor kun 2 ud af 226 nære kontakter blev smittet ved fodboldkampe. Dermed har hver gæst 13,3 nære kontakter, men kun 0,4-1,3 % af de nære kontakter blev smittet. Samlet set er der registreret 2 smittede ud af 240.884 gæster til fodboldkampe og tilsvarende 2 smittede ud af 117.544 gæster til kulturbegivenheder.

Dermed kan man konkludere, at kun få ud af de tilstedeværende nære kontakter til både kultur- og idrætsbegivenheder bliver smittede. Antal nære kontakter afviger derfor meget fra antal smittede og er blot en faktor i en helhedsvurdering af smitterisiko, hvilket også reflekteres af COVID-19 Ekspertgruppens risikovurderingsmodel. Dette understreger, at antallet af nære kontakter har begrænset betydning under disse omstændigheder og derfor ikke må tillægges for meget værdi i risikovurderingsmodellen.

Set ud fra et perspektiv om samfundssmitte i december 2021 blev to koncerter omtalt til at have store smitteudbrud. Bjarke Frost Nielsen fra Roskilde Universitet har beregnet incidensen¹ ved Martin Jensen-koncerten 27. november 2021 og Jung-koncerten 2. december 2021. Ved Martin Jensen-koncerten deltog 2000 stående gæster, og incidensen lå på 0,6 %². Ved Jung-koncerten deltog 5.300 siddende og 5.700 stående gæster, og incidensen lå på 0,22 %². Sammenlignet med samfundets incidens for den relevante aldersgruppe på 0,59 % er incidenserne ved de to koncerter ikke påfaldende høje², men var formentlig i myndighedernes og pressens fokus på grund af forekomsten af omikron-varianten.

Sundhedsstyrelsen betegner en "superspredning" som en hændelse, hvor en enkelt smittet person giver smitten videre til mange mennesker på én gang³. Tallene for disse to koncerter viser ikke noget om, at de kan betegnes som superspredningsbegivenheder. Der bør rettes opmærksomhed på, at begrebet ikke bruges uden at kende alle detaljer for smittesammenhæng, da det kan skabe utryghed blandt gæster ved kultur- og idrætsbegivenheder.

1) Antallet af personer der smittes med en sygdom opgjort per indbyggertal og inden for en bestemt tidsperiode. Kilde: coronasmitte.dk/viden-om-covid-19/artikler/2021/januar/bag-om-covid-19-noegletallene-hvad-er-incidens

2) Bilag 5: Bjarke Frost Nielsen (2021). Note om to nyligt afholdte koncertbegivenheder.

3) Sundhedsstyrelsen, 2021. [COVID-19: Forebyggelse af smittespredning](https://www.ssi.dk/COVID-19/Forebyggelse-af-smittespredning).

»Der bør rettes opmærksomhed på, at begrebet 'superspredningsbegivenheder' ikke bruges uden at kende alle detaljer for smittesammenhæng, da det kan skabe utryghed blandt gæster ved kultur- og idrætsbegivenheder.«

Coronapas

Da restriktionerne for brug af coronapas blev udfaset, viste resultaterne fra kulturbegivenheder et fald i tillid og tryghed fra meget høje niveauer. Der var målt højere tryghed og tillid, da coronapasset var en del af de restriktioner, som blev benyttet ved begivenheder.

Coronapas kan være med til at skabe tryghed blandt gæster ved begivenheder. Resultaterne viser, at en genindførsel af coronapas ikke vil føre til mindre gode oplevelser ved kulturbegivenheder. Til gengæld kan coronapas øge tillid til arrangører og dermed skabe tryghed blandt gæsterne. Coronapas i praksis giver nogle arrangører en ekstra udgift, da det kan medføre større logistiske udfordringer at ændre på blandt andet køsystemer ved indgange og kan kræve ekstra personale.

I starten af evalueringsperioden har der været et arealkrav på 2-4 kvm per gæst, der blev implementeret for at gæsterne kunne holde afstand til hinanden. Ved flere begivenheder blev det observeret, at de fleste gæster stopper med at holde afstand og forsamlers sig mere som før COVID-19, bl.a. foran scenen.

Observationerne viser derfor, at arealkravet ikke påvirker afstanden mellem gæster, selvom arealkravet har været fuldt implementeret af arrangører. Brug af coronapas kan understøtte gæsternes tillid til arrangører og hinanden og dermed tryghed under COVID-19, selvom der ikke holdes afstand ved begivenheden, da gæsterne er vaccinerede, testede eller immune.

»Observationerne viser, at arealkravet ikke påvirker afstanden mellem gæster, selvom arealkravet har været fuldt implementeret af arrangører.«

Mental og fysisk sundhed

Deltagelse i kultur- og idrætsbegivenheder skaber glæde og energi og understøtter dermed gæsternes mentale og fysiske sundhed. Det er særligt vigtigt at have for øje i en tid, hvor flere oplever depressioner og ensomhed⁴. En opretholdelse af muligheder for at deltage i kultur og idræt er derfor vigtig for at bevare mental sundhed eller få opladt batterierne efter en lang nedlukning af samfundet og periode med restriktioner.

90 % af gæsterne ved kulturbegivenheder var vaccinerede, hvilket er højere sammenlignet med vaccinationstilslutningen i samfundet. Ved udgangen af evalueringsperioden havde 87 %⁵ af befolkningen over 12 år fået deres første stik. Dermed kan det antages, at personer, der deltager i kulturbegivenheder, er tilbøjelige til at blive vaccineret og har dermed en mindre risiko for at blive indlagt som følge af en COVID-19-infektion.

Ydermere blev 25 % testet efter deltagelse i kulturbegivenheder, hvilket understøtter teststrategien i Danmark og folkesundheden under COVID-19-pandemien.

⁴ Statens Institut for Folkesundhed (2021). Betydningen af COVID-19 krisen for mental sundhed, helbred og arbejdsmiljø.
⁵ Sundhedsstyrelsen, 2021. Statusrapport. Sygdomsbyrde og vaccination – COVID-19, influenza, pneumokoksygdom og RS-virus.

»90 % af gæsterne ved kulturbegivenheder var vaccinerede, hvilket er højere sammenlignet med vaccinationstilslutningen i samfundet. Ved udgangen af evalueringsperioden havde 87 % af befolkningen over 12 år fået deres første stik. Dermed kan det antages, at personer, der deltager i kulturbegivenheder, er tilbøjelige til at blive vaccineret.«

Tillid og tryghed

Gæsterne ved kulturbegivenheder følte sig trygge og havde tillid til både andre deltagende gæster og arrangørerne. Men hvordan sikres det, at gæsternes tillid håndteres ansvarligt af arrangører?

Divisionsforeningen har sikret, at implementering af en sundhedsplan blandt alle arrangører blev varetaget og gennemført ved at stille krav til fodboldklubber ved gennemførsel af fodboldkampe.

Kulturbegivenheder planlægger ud fra anden lovgivning og evt. tilhørende vejledninger, der findes på området. Eksempelvis findes der en vejledning om sikkerhed for større udendørs musikarrangementer og lignende, udgivet af Kulturministeriet og Justitsministeriet, som i 2015 blev suppleret med en vejledning om udarbejdelse af sikkerhedsplan for større udendørs musikarrangementer og lignende.

I sommeren 2021 blev der introduceret en ny vejledning til arrangører om, hvordan man udarbejder en sundhedsplan. For at sikre at tillid til arrangører opretholdes, og at trygheden blandt gæsterne bevares, er der behov for, at myndighederne sammen med arrangørerne opdaterer eksisterende vejledninger og indarbejder et afsnit om sundhed i disse. Derved forsimples antallet af vejledninger, og det tilses, at alle aspekter af sikkerhed implementeres ensartet. Ligeledes er det vigtigt, at arrangørerne sikrer, at de og deres personale har kompetencer til at skabe trygge vilkår for gæsterne.

»For at sikre at tillid til arrangører opretholdes, og at trygheden blandt gæsterne bevares, er der behov for, at myndighederne sammen med arrangørerne opdaterer eksisterende vejledninger og indarbejder et afsnit om sundhed i disse.«

Der er høj tillid til, at regeringen og myndighederne handler ansvarligt og kun tillader, hvad der er sundheds- og samfundsmæssigt forsvarligt. Derfor skal arrangører omsætte de rammer, som myndigheder og regeringen opstiller til praksis. Tillid til arrangører og myndigheder skaber tryghed blandt gæster, og det er vigtigt, at den opretholdes. Dette kunne gøres ved at være gennemsigtig omkring de grundlag, ud fra hvilke man vælger at træffe beslutninger om kultur- og idrætslivet.

En tilgang kunne være at inkludere branchen tidligere i de beslutninger, der træffes. På den måde sikres det, at beslutninger også kan omsættes i praksis og er forståelige for borgerne.

Når gæster ved kulturbegivenheder har stor tillid til, at regeringen træffer de rigtige beslutninger for samfundet, er det væsentligt, at der tages ansvar for måden hvorpå beslutninger kommunikeres til borgerne. Udmeldinger om større smitteudbrud ved kultur- og idrætsbegivenheder kan eksempelvis have store konsekvenser for trygheden ved kommende begivenheder samt for arrangører, der mister omsætning ved aflysninger.

»Udmeldinger om større smitteudbrud ved kultur- og idrætsbegivenheder kan have store konsekvenser for trygheden ved kommende begivenheder samt for arrangører, der mister omsætning ved aflysninger.«

Anbefalinger

- **Vi anbefaler, at kultur- og idrætslivet holdes åbent og tilgængeligt** for at opretholde og understøtte trivsel og mental sundhed i befolkningen samt for at understøtte vaccinations-tilslutning og teststrategi.
- **Vi anbefaler, at beslutninger, der træffes, skal være evidensbaserede og forståelige for borgerne** for at opretholde og øge tillid til myndighedernes anbefalinger og retningslinjer.
- **Vi anbefaler yderligere undersøgelse** af, hvilke faktorer der har størst betydning for at blive smittet ved begivenheder.
- **Vi anbefalinger yderligere kvalificering af sammenhæng** mellem nære kontakter og smittespredningsrisici.
- **Vi anbefaler, at arealkrav bortfalder** ved fremtidige restriktioner i kultur- og idrætslivet.
- **Vi anbefaler, at myndighederne opdaterer eksisterende vejledninger vedr. sikkerhed** og tilføjer afsnit om sundhed til disse for at sikre, at arrangører kan arbejde ensartet.
- **Vi anbefaler, at Kulturministeriet, Justitsministeriet og Sundhedsministeriet indgår i en løbende og langsigtet dialog** med arrangører af kultur- og idrætsbegivenheder om vejledninger, retningslinjer og restriktioner.
- **Vi anbefaler, at Kulturministeriet, Justitsministeriet og Sundhedsministeriet, i relation til COVID-19, genoptager arbejdet** i den tværgående følgegruppe for vejledning om sikkerhed ved større udendørs musikarrangementer og lignende.
- **Vi anbefaler fortsat brug af coronapas som værktøj** til sikker håndtering af kultur- og idrætsbegivenheder.

Bilag

Bilag 1. Projektbeskrivelse SAFE 2.0, arrangørplatform, spørgeskemaundersøgelse og interviewguide

Bilag 2. SAFE2: Returning to live events in 2021

Bilag 3. Antallet af nærkontakter ved Tilbage til Live og lignende events

Bilag 4. Evalueringsrapport af Superligaordningen

Bilag 5. Note om to nyligt afholdte koncertbegivenheder